

UNIVERSITATEA BABES-BOLYAI CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOSOFIE
ȘCOALA DOCTORALĂ
STUDII DE POPULAȚIE ȘI ISTORIA MINORITĂȚILOR

UN ARHIEREU ORTODOX ÎNTR-UN VEAC FRĂMÂNTAT
TEOFIL HERINEANU (1909-1992)

-Rezumat-

Coordonator științific:

C.S.II DR. IOAN-MARIUS EPPEL

Doctorand:

CRISTIAN-MIHAI BUMB

CLUJ-NAPOCA

2025

CUPRINS

INTRODUCERE.....	1
CAPITOLUL I	12
BISERICA ORTODOXĂ ROMÂNĂ-REPERE ISTORICE	12
I.1. Recunoașterea Autocefaliei.....	15
I.2. Înființarea Patriarhiei.....	23
I.3. Organizare Bisericească. Ierarhie.....	31
I.3.1 Eparhia Romanului	31
I.3.2 Eparhia Hușilor.....	33
I.3.3. Mitropolia Ortodoxă a Transilvaniei	35
I.3.4. Istorie și spiritualitate ortodoxă în nordul Transilvaniei-considerații preliminare	40
I.3.5. Reînființarea Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului	53
CAPITOLUL II.....	60
RELAȚIA BISERICĂ-STAT	60
II.1. Scurt istoric al relației Biserică-Stat	60
II.2. Biserica Ortodoxă Română până în decembrie 1989	68
II.3. Biserica Ortodoxă și organele politice și de securitate ale Statului.....	75
CAPITOLUL III.....	80
LA ÎNCEPUTURILE UNEI CARIERE ECLEZIASTICE. TEOFIL HERINEANU-EPISCOP DE ROMAN ȘI HUȘI	80
III.1. Pe treptele slujirii bisericești	80
III.2. Viața și activitatea	93
III.3. Alegerea ca Episcop al Romanului	98
III.3.1. Episcop la Roman	101
III.3.2. Încăunare ca Episcop al Romanului și Hușilor.....	103
III.4. Activitatea ca Episcop al Romanului și Hușilor	104
III.4.1. Pe tărâm cultural	111
III.4.2. Pe tărâm economic	114
III.4.3. Pe tărâm misionar-social	115
III.4.4. Pe tărâm ecumenic	117

III.5. Teofil Herineanu un apropiat al monahilor	120
III.6. Sprijinitor al săracilor și preoților arestați	123
III.7. Mijloace de pastorație	125
CAPITOLUL IV	127
TEOFIL HERINEANU EPISCOP (ARHIEPISCOP) AL VADULUI, FELEACULUI ȘI CLUJULUI	127
IV.1. Alegerea și începutul activității în Eparhia Clujului	127
IV.2. Activitatea ca Arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului	134
IV.2.1. Pe tărâm cultural	145
IV.2.2. Pe tărâm economic	171
IV.2.3. Pe tărâm misionar-social	175
IV.2.4. Pe tărâm ecumenic	181
IV.3. Catehizarea și predica în Episcopia Clujului	190
IV.4. Un arhiereu ortodox în România comunistă. Teofil Herineanu și Securitatea	192
IV.4.1. Teofil Herineanu sub presiunea evenimentelor	192
IV.4.2. Conflicte cu autoritățile Statului	195
IV.4.3. Sub presiunea evenimentelor de la Cluj	197
IV.5. Încercări de scoatere din scaunul Episcopal	199
IV.6. Decesul și Funerariile Arhiepiscopului Teofil Herineanu	201
CAPITOLUL V	204
TEOFIL HERINEANU: PREOCUPĂRI CĂRTURĂREȘTI, ACTIVITATE PUBLICISTICĂ ...	204
V.1. Articole	204
V.2. Tâlcuiri din Sfânta Scriptură	213
CAPITOLUL VI	215
TEOFIL HERINEANU LA CLUJ - ALTE ASPECTE ALE ADMINISTRAȚIEI ECLEZIASTIC	215
VI.3. Seminarul Teologic și Școala de Cântăreți Bisericești	244
VI.4. Paraclisul Seminarului	251
VI.5. Muzeul Arhiepiscopal	276
CONCLUZII	
Bibliografie selectivă	
ANEXE	

Rezumat

Cercetarea de față își propune să aducă un plus de cunoaștere și înțelegere în ceea ce privește viața și activitatea Arhiepiscopului Teofil Herineanu, care se numără printre ierarhii români pe care din păcate, istoria i-a nedreptățit, lăsându-i aproape uitați în colțurile prăfuite ale memoriei. Ne vom strădui prin aceasta, să privim cu atenție la personalitatea acestui mare ierarh, care a jucat un rol de prim ordin de la sfârșitul primei jumătăți a secolului trecut (perioadă care a culminat cu instaurarea comunismului), atât în Biserică cât și în slujirea semenilor, până acum trei decenii, când a trecut în veșnicie. În fapt, demersul nostru a fost acela de a scrie despre viața și activitatea sa prin dovezi, documente și mărturii care le verifică și completează, fixându-ne atenția pe analiza reacțiilor sale în fața situațiilor neplăcute pe care le-a întâmpinat.

Ca ierarh al Bisericii a acoperit practic întreaga perioadă comunistă – ales episcop în 1949, până la sfârșitul vieții în 1992 – iar activitatea sa a fost marcată de „urâciunile” și frământările unor timpuri grele pentru Biserică.

Credem cu convingere ca „istoria este învățătoarea vieții” și că prin urmare ne poate ajuta să înlăturăm greșelile trecutului, mai ales acum când mai mult ca oricând, în societatea românească se impune o schimbare. Elaborarea acestei lucrări s-a născut tocmai din dorința de a prezenta câteva imagini ale evenimentelor mai importante din istoria noastră recentă și anume primele decenii ale comunismului, marcate de încercarea regimului de a distruge, pe lângă orice fel de opoziție politică, cultura și credința.

Abordarea studiului biografic al ierarhului Herineanu este menită să-i definească personalitatea, să demonstreze aportul indiscutabil în parcursul istoric al României din a doua jumătate a secolului trecut.

Aprofundând studiul vieții lui, am ajuns la concluzia că și-a consacrat întreaga sa viață slujirii Bisericii Ortodoxe Române și a Neamului românesc.

Am structurat lucrarea sub forma a șase capitole, încercând, pe cât posibil, să surprindem majoritatea aspectelor relevante din biografia, activitatea culturală și din păstoria lui Teofil Herineanu mai întâi ca episcop al Romanului și Hușilor, iar mai apoi ca episcop și arhiepiscop al Vadului, Feleacului și Clujului.

Biserica Ortodoxă Română a ajuns să se bucure de situația de Biserică autocefală sau independentă după numeroase strădanii și încercări ce pot fi urmărite în trecutul său istoric.

În mod obișnuit, vorbim de Biserica Ortodoxă Română ca de o Biserică temeinic așezată începând din veacul al XIV-lea.

Din câte se cunoaște, mișcarea pentru recunoașterea autocefaliei a pornit îndată după înfăptuirea Unirii Principatelor Române (1859) și unificarea vieții lor statale (1862), care a făcut necesară și organizarea Bisericii naționale, corespunzător cu noua situație politică, considerabil crescută a României moderne.

Recunoașterea autocefaliei Bisericii noastre în 1885, de către Patriarhia Ecumenică a produs în România, atât în cercurile bisericești, cât și în cele laice, o mare satisfacție și bucurie.

Dobândirea autocefaliei a fost pasul necesar și hotărâtor, pentru înființarea Patriarhiei Române, în anul 1925, încununându-se astfel o lucrare bisericească de veacuri care a înălțat Ortodoxia românească nu numai pe plan intern, ci în egală măsură și pe plan extern.

Desăvârșirea statului național unitar român în 1918 a impus reorganizarea, conform noilor împrejurări, a principalelor sale instituții publice, între care și unificarea și organizarea unitară a Bisericii Ortodoxe din toate teritoriile românești, sub conducerea Sfântului Sinod de la București.

Raportul dintre Biserică și Stat, este unul de recunoaștere reciprocă. Biserica și Statul, trebuie să fie în armonie. Pentru ceea ce s-a întâmplat în anii comunismului, o mare parte din vină o poartă și regimurile politice anterioare, care, în loc să acorde mai multă libertate Bisericii, ca să devină o instituție de sine stătătoare, n-au făcut altceva decât să arunce cu vorbe, încercând de fapt să o anexeze intereselor ei politice.

Biserica știa că menirea ei nu este să lupte cu Statul sau cu o orânduire nedreaptă, cum a fost comunismul, ci mai de grabă „iscusița de a afla soluții în acele vremi” pentru apărarea credinței strămoșești și a valorilor naționale.

Evenimentele din Decembrie 1989 au găsit relația Biserică și Stat într-o situație ingrată. Pe de o parte, Biserica era acuzată de colaboraționism, iar pe de altă parte, Biserica nu avea încă o bază legală pe care să-și fundamenteze relațiile cu puterea politică post-comunistă. După căderea comunismului, situația cultelor religioase s-a îmbunătățit sensibil, cel puțin în ceea ce privește acceptarea și recunoașterea lor oficială.

Biserica Ortodoxă Română este astăzi o Biserică bine consolidată, cu o prezență vie și dinamică în viața societății, capabilă să răspundă imperativelor epocii pe care o parcurge țara și poporul nostru spre limanul mult dorit de prosperitate, statornicie și pace.

Este de remarcat faptul că în ultimii ani și la noi, istoria Bisericii a ajuns un domeniu privilegiat al științei istorice, devenind subiect de cercetare și dezbateră critică de ambele părți. De la abordări punctuale la încercări exhaustive, avem de-a face cu o literatură impresionantă în domeniu, care se îmbogățește permanent, într-un efort diversificat și sinteză. Se relevă astfel nu doar instituții ci și personalități care au dat viață bisericii și care au plasat-o în complexa realitate a vremii în diversele momente ale devenirii sale.

Memorabilul act de la 1 Decembrie 1918, Unirea Transilvaniei cu România a creat șanse de afirmare și Ortodoxiei transilvănene.

La 8 iulie 1921, a apărut în Monitorul Oficial Decretul regal de înființare a Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului, cu sediul la Cluj, iar la 28 septembrie 1921 a avut loc alegerea primului episcop la Cluj, în persoana arhimandritului Nicolae Ivan.

După trecerea la cele veșnice a lui Nicolae Ivan în 3 februarie 1936, scaunul episcopal al Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului a rămas vacant. Colegiul Electoral Bisericesc, în ședința plenară din 29 aprilie 1936, îl alege pe Nicolae Colan.

În 1957, prin alegerea Episcopului Nicolae Colan al Vadului, Feleacului și Clujului, ca mitropolit al Ardealului, eparhia clujeană a devenit vacantă, iar în 19 decembrie a aceluiași an, la conducerea acesteia a fost numit Teofil Herineanu.

A fost preocupat mereu de combaterea fenomenului sectar, a făcut reparații capitale la bisericile și casele parohiale și sa îndeletnicit cu scrisul, publicând articole în diverse periodice, predici, meditații și traduceri: un interes aparte a manifestat față de lucrarea lui I. B. Chautard, „Sufletul apostolatului”, pe care o va traduce din limba franceză în limba română.

A fost un om al rugăciunii și al Sfintei Scripturi, pe care și-a clădit întreaga lui pastorație și pe care le-a impus ca fundament al conștiinței preoților pe care i-a păstorit.

De la instalarea ca episcop în decembrie 1957, spațiile din reședința eparhială, ca și cele în care își desfășurau activitatea „Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic” de la acea vreme, din actuala Piață Avram Iancu nr. 18 (pe atunci Piața Victoriei), în proporție de peste 60% erau ocupate de chiriași. Constatând toate aceste neajunsuri, vlădica Teofil a început o amplă acțiune de recuperare a spațiilor ocupate. Concomitent cu această acțiune, a început și

demersurile pentru construcții noi pentru Centrul eparhial și pentru Seminarul Teologic. Astfel, în perioada 1969-1973 s-a construit, în curtea reședinței eparhiale, așa numitul „Bloc administrativ”, care însemna o construcție pe 4 nivele, cu parter și 3 etaje. La parter s-a relocat Atelierul de lumânări, la etajele I și II s-a amenajat un cămin preoțesc, iar la etajul III s-a amenajat Biblioteca eparhială. La scurtă vreme după acest moment s-au început demersurile legale pentru autorizarea construirii unei noi aripi de clădire pe seama Seminarului Teologic.

În toamna anului 1986, clădirea (pe 4 nivele: demisol, parter și 2 etaje), care cuprindea: săli de curs, bibliotecă, sală de muzică, dormitoare, paraclis, cantină și sală de mese, săli de dușuri; a fost dată în folosință.

În același timp, atenția lui Teofil s-a îndreptat și înspre „Muzeul eparhial”, care s-a inaugurat în anul 1975.

Una dintre cele mai mari bucurii ale vlădicului Teofil a fost descoperirea icoanei de la mănăstirea Nicula.

Dorim să subliniem că unul dintre motivele pentru care am abordat această temă este admirația și dragostea față de trecutul nostru, dar și față de personalitatea de excepție a Arhiereului Teofil Herineanu, pe care dorim să o facem cunoscută generației contemporane și mai cu seamă celei viitoare.

Om al Bisericii și deopotrivă al neamului său, Teofil Herineanu a luptat pentru afirmarea valorilor bisericești, culturale, naționale și sociale, implicându-se în apărarea și valorificarea acestora spre reînnoirea Bisericii și regenerarea neamului.

În biografia ierarhului Teofil, unul din cei mai longevivi ierarhi ortodocși, se regăsesc mai mult ca la alții frământările vremurilor pe care le-a trăit Biserica Ortodoxă și zbuciumul unei conștiințe ecleziastice de mare profunzime.

În acest lung itinerar pastoral – 43 de ani ca arhiepiscop și pe o arie geografică cuprinzătoare – episcopul și mai târziu arhiepiscopul Teofil a vizitat sute de biserici parohiale și mănăstirești, rostind de fiecare dată cuvânt de învățătură, a inițiat o adevărată preocupare în rândul clerului și credincioșilor pentru zidiri de biserici noi, de restaurare a celor existente și de zugrăvire a lor în stilul tradițional românesc. Dărilor de seamă anuale conțin date, nume și natura acestor lucrări. Aria de activitate pastorală a cuprins jurisdicția canonică a eparhiilor păstorite ca: Episcopia Romanului și a Hușilor între 1949-1957 și Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului între

1957-1992. Pe lângă rezolvarea curentă a lucrărilor de cancelarie, a realizat lucrări de înnoire și restaurare a monumentelor istorice.

A acordat o atenție deosebită mai cu seamă laturii de formare a viitorilor slujitori ai Bisericii, prin promovarea învățământului seminarial și universitar, prin acordarea de burse pentru tineretul cu vocație preotească. Deși condițiile de lucrare bisericească în perioada de dictatură comunistă erau potrivnice, și-a dedicat întreaga activitate nu numai viitorilor slujitori, ci și unor inițiative și acțiuni de menținere a nivelului de cunoștințe teologice și de apărare a credinței.

S-a preocupat îndeaproape de întrajutorarea săracilor. A inițiat acțiuni de restaurări de biserici și mănăstiri. În cronica eparhiilor păstorite se află un mare număr de asemenea lucrări pentru păstrarea locașurilor de rugăciune. A promovat învățământul religios după 1989.

A făcut parte din anumite delegații ale Bisericii Ortodoxe Române, care au vizitat Bisericele Ortodoxe surori (din URSS, Iugoslavia, Bulgaria, Siria, Locurile Sfinte).

Rezultatele cercetării noastre demonstrează fără echivoc aportul indiscutabil pe care Herineanu l-a avut în parcursul istoric al României.

Cum a fost perceput de contemporani? Respectat și batjocorit, curtat de politicieni, trădat și susținut cu devotament, vlădica Teofil a rămas același în tot amarul de ani în care lucrurile s-au schimbat, uneori, dramatic în jurul său.

A pus măsură în toate. Iertător, rugător și îndelung răbdător, un negociator redutabil care a pierdut puține bătălii. A izbutit cu trudă și sânguință să-și ducă la bun sfârșit crezul de a ține corabia Bisericii în unitate pe vremuri de furtună.

A lăsat moștenire o Biserică așezată solid în credința ei, deschisă dialogului, unită și respectată.

Întreg complexul problematic pe care-l comportă subiectul cercetării m-am străduit să-l prezint într-o manieră obiectivă, judecând faptele fără patimă, în spirit academic, științific, și fără pretenții exhaustive, navigând prin hățișul de teze, concepții, afirmații, păreri, puncte de vedere pro și contra Herineanu. Am căutat să cercetez, pe cât a fost posibil, lucrări și studii care au o legătură directă cu subiectul, ca apoi să pun în valoare tot ceea ce evidențiază adevărul istoric în raport cu tema abordată.

Astfel, ineditul îl reprezintă lucrarea în sine, tocmai prin prezentarea într-un tot unitar a informațiilor adunate din noianul lucrărilor cercetate, eliberându-ne de orice temeri în formularea

judecăților de valoare asupra personalității Arhiereului Teofil Herineanu, îndelung politizată și de o parte și de cealaltă, a unui subiect intolerant pentru cei ce văd sau vor să vadă lucrurile numai cu proprii lor ochi.

Bibliografia înserată, cuprinde lucrări generale și de specialitate, aduse la zi, memorialistică, presă laică și bisericească, documente din Arhiva CNSAS.

Bibliografie selectivă

I. Izvoare inedite

Arhiva Arhiepiscopiei Clujului (AAC).

Arhiva Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului. Dosar Sfântul Sinod.

Arhiva Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului, Dosar V 202-922. Dosar nr. 95249. Vol. I-X.

AAC, Baciú Ioan, Raport informativ despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada 1 decembrie 1979-1 martie 1980, în Dosarul 28/1980.

ACC, Bizău, Ioan, Programul serviciilor liturgice la Catedrala arhiepiscopală din Cluj în cursul lunilor ianuarie, februarie, martie, aprilie, iunie, iulie, septembrie 1991, în Dosarul 16/1991.

AAC, Chertes, Iosif, Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1973.

AAC, Chertes, Iosif, Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1974.

AAC, Chertes, Iosif, Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1976.

AAC, Chertes, Iosif, Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1977.

AAC, Chertes, Iosif, Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1978.

AAC, Chertes, Iosif, Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1979.

AAC, Chertes, Iosif, Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1982.

AAC, Chertes, Iosif, Raportul comisiei bisericești pe anul 1972.

AAC, Coman, S., Raportul secției economico-financiare pe anul 1960, Document Nr. 7195/1960.

AAC, Coman, S., Darea de seamă pe anul 1964, Document Nr. 6510/1965.

AAC, Coman, S., Darea de seamă pe anul 1966, Document Nr. 7091/1966.

AAC, Coman, S., Darea de seamă pe anul 1968, Document Nr. 6657/1969.

AAC, Coman, S., Darea de seamă a secției economico-financiară pe anul 1969, prezentată Adunării Eparhiale din anul 1970, Document Nr. 6516/1970.

AAC, Coman, S., *Raport informativ despre realizările economico-financiare înregistrate în perioada 1 ianuarie – 30 septembrie 1970.*

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Rapoartele informative din viața bisericească a Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului pe lunile ianuarie, februarie, martie și mai 1981, în Dosarul 28/1981.*

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Rapoartele informative asupra evenimentelor din cuprinsul Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului pe lunile, iulie, august, septembrie și octombrie 1982, în Dosarul 28/1982.*

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Rapoartele informative cuprinzând evenimentele din Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului pe lunile februarie, martie, mai, iunie, iulie, august, septembrie și decembrie 1983, în Dosarul 28/1983.*

AAC, Cosmuța Ștefan, *Darea de seamă a sectorului economic-financiar pe anul 1984, Document Nr. 4853/1985.*

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Rapoartele informative cuprinzând evenimentele din Arhiepiscopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului pe lunile ianuarie și februarie 1984, în Dosarul 28/1984.*

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Raport informativ privind activitatea sectorului economico-financiar pe anul 1986.*

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Darea de seamă a comisiei economico-financiare pe anul 1988.*

AAC, Cosmuța, Ștefan, *Raportul asupra Dării de seamă a sectorului economico-financiar pe anul 1989.*

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1958. Raportul secției administrative-bisericești pe anul 1958, Document Nr. 1382/1959.*

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1960. Raportul secției administrativ-culturale pe anul 1960, Document Nr. 7045/1960.*

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1962. Referatul comisiei culturale pe anul 1962, Document Nr. 6779/1962.*

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1965. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1965.*

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1965. Raportul la ședința Adunării Eparhiale din 12 decembrie 1965, Document Nr. 6511/1965.*

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1966. Raportul comisiei culturale pe anul 1966*, Document Nr. 7092/1966.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1968. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1968*, Document Nr. 7516/1968.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1969. Raportul Comisiei culturale pe anul 1969*.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1970. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1970*, Document Nr. 6517/1970.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1972. Raportul comisiei culturale pe anul 1972*.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1973. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1973*.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1976. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1976*, Document Nr. 6310/1976.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1977. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1977*, Document Nr. 6520/1977.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1978. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1978*, Document Nr. 6083/1978.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1979. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1979*, Document Nr. 5476/1979.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1982. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1982*, Document Nr. 5298/1982.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1984. Darea de seamă a secției culturale pe anul 1984*, Document Nr. 4622/1984.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1985. Darea de seamă a sectorului cultural pe anul 1985*, Document Nr. 4639/1985.

AAC, *Dosar cu Actele Adunării Eparhiale pe anul 1986. Raportul sectorului cultural pe anul 1986*.

AAC, *Dosar 28/1987. Referat privind sectorul cultural*, Document Nr. 1911/1987.

AAC, *Fondul Arhiepiscop Teofil Herineanu, necatalogat*.

AAC, Gramată – Patriarhul Moscovei și al întregii Rusii(10 iunie 1975), în Fondul Teofil Herineanu –acte personale, 2 file(document în limba rusă).

AAC, Moldovan, Titus, *Raportul asupra Dării de seamă a sectorului economic-financiar pe anul 1992.*

AAC, Morar, Onisie, *Darea de seamă a comisiei administrativ-bisericești pe anul 1965.*

AAC, Morar, Onisie, *Darea de seamă a comisiei administrativ-bisericești pe anul 1966.*

AAC, Morar, Onisie, *Darea de seamă a comisiei administrativ-bisericești pe anul 1968.*

AAC, Morar, Onisie, *Rapoartele informative despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada ianuarie-noiembrie 1975, în Dosarul 28/1975.*

AAC, Morar, Onisie, *Rapoartele informative despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada ianuarie-octombrie 1976, în Dosarul 28/1976.*

AAC, Morar, Onisie, *Rapoartele informative despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada ianuarie-octombrie 1977, în Dosarul 28/1977.*

AAC, Morar, Onisie, *Raport informativ despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada 1-31 decembrie 1977, în Dosarul 28/1978.*

AAC, Morar, Onisie, *Rapoartele informative despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada ianuarie-decembrie 1978, în Dosarul 28/1978.*

AAC, Morar, Onisie, *Rapoartele informative despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada ianuarie-mai 1979, în Dosarul 28/1979.*

AAC, Morar, Onisie, *Raportul secției administrativ-bisericești pe anul 1960.*

AAC, Morar, Onisie, *Raportul secției administrativ-bisericești pe anul 1962.*

AAC, Moraru, Ioan, *Darea de seama a sectorului administrativ-bisericesc pe anul 1990.*

AAC, Picu, Octavian, *Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1983.*

AAC, Picu, Octavian, *Darea de seamă a secției administrativ-bisericești pe anul 1984.*

AAC, Picu, Octavian, *Darea de seamă a sectorului administrativ-bisericesc pe anul 1985.*

AAC, Picu, Octavian, *Darea de seamă a sectorului administrativ-bisericesc pe anul 1986.*

AAC, Picu, Octavian, *Darea de seamă a sectorului administrativ-bisericesc pe anul 1989.*

AAC, *Raport informativ privind activitatea sectorului economic 1.01.-30.09.1982.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1959, în Dosarul 28/1960.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1960, în Dosarul 28/1961.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1961, în Dosarul 28/1962.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1962, în Dosarul 28/1963.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1964, în Dosarul 28/1964.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1965, în Dosarul 28/1965.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1967, în Dosarul 28/1967.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1969, în Dosarul 28/1969.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1970, în Dosarul 28/1970.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1971, în Dosarul 28/1971.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Justinian Marina pe anul 1973, în Dosarul 28/1973.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Iustin Moisesescu pe anul 1983, în Dosarul 28/1983.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Iustin Moisesescu pe anul 1984, în Dosarul 28/1984.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Iustin Moisesescu pe anul 1985, în Dosarul 28/1985.*

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Teoctist Arăpașu pe anul 1986*, în Dosarul 28/1986.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Teoctist Arăpașu pe anul 1989*, în Dosarul 28/1989.

AAC, *Raportul anual al Episcopului Teofil Herineanu către Patriarhul Teoctist Arăpașu pe anul 1990*, în Dosarul 28/1990.

AAC, *Raportul comisiei bisericești pe anul 1969*.

AAC, *Raportul comisiei economico-financiare pe anul 1979*.

AAC, Spinciu, Alexandru, *Raportul comisiei economico-financiare pe anul 1975*, Document Nr. 6129/1976.

AAC, Stanciu, Augustin, *Darea de seamă a secției economico-financiare pe anul 1971, prezentată Adunării Eparhiale din anul 1972*, Document Nr. 6294/1972.

AAC, Stanciu, Augustin, *Darea de seamă a secției economico-financiare pe anul 1972, prezentată Adunării Eparhiale din anul 1973*, Document Nr. 6002/1973.

AAC, Stanciu, Augustin, *Darea de seamă a sectorului economico-financiar pe anul 1973*, Document Nr. 6554/1974.

AAC, Stanciu, Augustin, *Darea de seamă a sectorului economico-financiar pe anul 1977*, Document Nr. 6520/1977.

AAC, Stanciu, Augustin, *Darea de seamă a sectorului economico-financiar pe anul 1983*, Document Nr. 4533/1984.

AAC, Varga, Petru, *Rapoartele informative despre activitatea misionar-pastorală a Arhiepiscopului Teofil Herineanu și a Episcopului-vicar Justinian Chira Maramureșanul în perioada septembrie-octombrie 1979*, în Dosarul 28/1979.

Anuar I, 1990-1992, Institutul Teologic Universitar Ortodox Cluj-Napoca (din 1992-Facultatea de Teologie Ortodoxă), Cluj-Napoca, 1998.

Bancoș, Vasile, *Raportul Secției administrativ-bisericești pe anul 1992*, Cluj-Napoca, 1992.

Mitropolia Clujului, Alba-Iuliei, Crișanei și Maramureșului. Dosar documentar, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2006.

Morar, Ioan, *Darea de seamă a Sectorului administrativ-bisericesc pe anul 1990*, Cluj-Napoca, 1990, pp. 4-5.

Păcuraru, Mircea, *Monografia Institutului Teologic Universitar din Sibiu, 1911-1956*, lucrare în manuscris(dactilografiată), Sibiu, 1956, pp.347-349.

Picu, Octavian, *Darea de seamă a Sectorului administrativ-bisericesc pe anul 1989*, Cluj-Napoca, 1989.

Procese verbale, 1956-1957, 6.X.1956-3.VI.1957(Fond Secretariatul Eparhiei Clujului).

Procese verbale, 1957-1958, 18.VI.1957-25.I.1958(Fond Secretariatul Eparhiei Clujului).

Șematismul Eparhiei Greco-Catolice Române de Cluj-Gherla pe anul mântuirii 1947, Cluj, Tipografia „Diecezana”, 1947.

II.Izvoare editate

Actele Adunării Eparhiale Cluj, 1936-1957.

„Aleasă sărbătoare ecumenistă. A 20-a aniversare a Institutului Teologic de grad universitar Protestant unic din Cluj. Decernarea titlului de Doctor honoris causa Înalț Prea Sfințitului Mitropolit Dr. Nicolae Mladin al Ardealului și alte personalități bisericești”, în *Mitropolia Ardealului*, XIV (1969), nr. 11-12, pp. 800-827.

„Alegerea, investitura și înscăunarea PS Teofil Herineanu ca episcop al Vadului, Feleacului și Clujului”, în *Mitropolia Ardealului*, III (1958), nr. 1-2, pp.13-49.

Bancoș, Vasile, „Cronica bisericească”, în *Renașterea*, II (1991), nr. 7-8, p. 8; nr. 9-10, p. 8; nr. 11-12, p. 8; în *Renașterea*, III (1992), nr. 1-2, pp. 7-8; nr. 5-6, pp. 7-8; nr.9-10, p.7.

Basarab, M., „Deschiderea cursurilor la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, IX (1964), nr. 9-10, pp.702-705.

Basarab, M., „Deschiderea cursurilor anului școlar 1965-1966 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, X (1965), nr.9-10, pp. 744-745.

Basarab, M., „Deschiderea festivă a anului școlar 1967-1968 la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XII (1967), nr. 10-12, pp. 940-942.

Basarab, M., „Deschiderea cursurilor anului școlar 1968-1969 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XIII (1968), nr. 9-10, pp.765-766.

- Basarab, M., „Încheierea anului școlar 1968-1969 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XIV (1969), nr. 4-6, pp. 350-352.
- Bălțan, V., „Darea de seamă asupra festivității încheierii anului școlar 1962-1963 la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, VIII (1963), nr.4-6, pp. 458-459.
- Bălțan, Visarion, „Arhiepiscopul Teofil al Clujului”, în *Telegraful Român*, 140 (1992), nr. 43-44, p. 3.
- Belașcu, Traian, „Vizita delegației Bisericii Ortodoxe Române în Republica Populară Federativă Jugoslavia”, în *Îndrumător Bisericesc pe anul comun de la Hristos 1958*, Sibiu, Tiparul Tipografiei „Reîntregirea”, 1958, pp. 93-106.
- Bradea, C., „Deschiderea anului școlar la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XIV (1969), nr. 9-10, pp. 721-722.
- Bradea, C., „Sărbătorirea Hramului la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, VIII (1973), nr. 1-2, pp. 1-55.
- Bradea, C., „Încheierea anului școlar 1972/1973 la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XVIII (1973), nr. 5-6, pp. 593-594.
- Bradea, C., „Deschiderea anului școlar (1973/74) la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XVIII (1973), nr. 11-12, p. 1052.
- Bradea, C., „Încheierea anului școlar 1975/1976 la Seminarul Teologic din Cluj – Napoca”, în *Mitropolia Ardealului*, XXI (1976), nr. 4-6, p. 393.
- Bradea, C., „Deschiderea festivă a noului an școlar la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XXII (1977), nr. 10-12, pp. 857-858.
- Brie, Ioan, „Deschiderea noului an școlar 1971-1972 la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XVI (1971), nr. 9-10, pp. 767-768.
- Bujor, Vasile, „Sfințirea Bisericii din satul Hemeieni, Parohia Câmpeni, comuna Pârjol, raionul Moinești, regiunea Bacău”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXII (1956), nr. 1-2, pp. 89-92.
- Butuc, Iosif, „Sfinții Trei Ierarhi, sărbătoriți la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XI (1966), nr. 4-6, pp. 426-429.
- Calendarul creștinului de lege răsăriteană pe anul 1943*, Editura Episcopiei Ortodoxe Române, Cluj, 1943.

Calendarul creștinului de lege răsăriteană pe anul 1945, Editura Episcopiei Ortodoxe Române, Cluj, 1945.

Calendarul creștinului de lege răsăriteană pe anul 1949, Editura Episcopiei Ortodoxe Române, Cluj, 1949.

„Călătoria ÎPS Mitropolit Sebastian, PS Episcop Teofil și a PC Vicar Al. Ionescu în Siria la Preafericitul Patriarh Alexandru III al Antiohiei și întregului Orient”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 7-8, pp. 40-62.

Chirilă, Ioan, „Festivitatea de deschidere a cursurilor Facultății de Teologie Ortodoxă Română Cluj-Napoca”, în *Renașterea*, III (1992), nr. 9-10, p. 3.

Chițimuș, D., „Sărbătorirea Sfinților Trei Ierarhi la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XXIII (1978), nr. 1-2, pp. 116-118.

Chițimuș, D., „Deschiderea festivă a noului an de învățământ 1978-1979, la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj-Napoca”, în *Mitropolia Ardealului*, XXIII (1978), nr. 10-12, pp. 861-863.

„Colegiul Electoral pentru alegerea episcopului eparhiei Romanului și Hușilor”, în *Biserica Ortodoxă Română*, LXVII (1949), nr. 7-10, pp. 155-167.

„Conferința reprezentanților cultelor din regiunea Iași”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 5-6, pp. 43-60.

Costin, N., „Serbarea de sfârșit de an la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, IX (1964), nr. 6-8, pp. 565-567.

„Cuvântarea Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la înmormântarea ÎPS Arhiepiscop Teofil Herineanu”, în *Renașterea*, III (1992), nr. 11, pp. 1 și 2.

„Cuvântarea Prea Sfințitului Ioachim Vasluianul, Arhiereu vicar al Episcopiei Romanului și Hușilor, la înmormântarea ÎPS Arhiepiscop Teofil Herineanu”, în *Renașterea*, III (1992), nr. 11, p. 5.

Danciu, M., „Festivitatea deschiderii anului școlar 1958-1959 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, III (1958), nr. 11-12, pp. 908-909.

Danciu, Maria, „Serbarea de început de an școlar la Școala de cântăreți bisericești și seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, IV (1959), nr. 9-10, pp. 785-786.

- Danciu, M., „Festivitatea deschiderii anului școlar 1958-1959 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, V (1960), nr. 9-10, pp. 771-774.
- Danciu, M., „Festivitatea încheierii anului școlar 1960-1961 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, VI (1961), nr. 4-6, pp. 324-326.
- Danciu, M., „Festivitatea deschiderii anului școlar 1963-1964 la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XI (1966), nr. 9-10, pp. 660-662.
- Danciu, M., „Încheierea anului școlar 1966-1967 la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic Ortodox Român din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XII (1967), nr. 6-7, pp. 586-589.
- „Darea de seamă asupra activității secțiunii culturale a Eparhiei Romanului și Hușilor, pe anul 1951”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXVIII (1952), nr. 1, 2 și 3, pp. 92-95.
- „Episcopia Romanului și Hușilor: Manifestări în cadrul luptei pentru pace în Eparhia Romanului și Hușilor”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXIX (1953), nr. 8-9, pp. 59-64.
- „Festivitatea deschiderii noului an școlar la Școala de cântăreți bisericești și Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, VI (1961), nr. 9-10, pp. 630-631.
- „Festivitățile bisericești de la Cluj”, în *Telegraful Român*, 121 (1973), nr. 41-42, p. 1.
- „Festivitățile bisericești prilejuite de ridicarea Episcopiei Vadului, Feleacului și Clujului la rangul de Arhiepiscopie și a P.S. Episcop Teofil la treapta de Arhiepiscop. Hirotonirea și instalarea ca Episcop - Vicar a P. Cuv. Arhim. Justinian Chira”, în *Biserica Ortodoxă Română*, XCI (1973), nr. 9-10, pp. 948-964.
- Ghițiga, I., „Conferința interconfesională pentru pace”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 11, pp. 96-99.
- +Herineanu, Teofil, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, „Din nou la drum”, în *Renașterea*, I (1990) nr. 1, p. 1.
- „Inspecții de îndrumare”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 9, pp. 569-570.
- Ivanov, Bogdan, „Cronica Centenarului în Arhiepiscopia Clujului” în *Calendarul Renașterea* 2019, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2019, pp. 102-104.
- „În arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului. Hirotonia și instalarea P. Cuv. Arhim. Irineu Pop ca episcop vicar al Arhiepiscopiei Clujului”, în *Mitropolia Ardealului*, XXXIV (1990), nr. 6, pp. 95-98.

„În episcopia Maramureșului Încăunarea PS Justinian Chira ca episcop al Maramureșului”, în *Mitropolia Ardealului*, XXXV (1992), nr. 6, pp. 94-95.

„Începutul anului școlar 1962-1963”, în *Mitropolia Ardealului*, VII (1962), nr. 9-12, pp. 748-749.

„Începerea anului școlar 1963-1964 la Seminarul Teologic Ortodox Român din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, VIII (1963), nr. 9-10, pp. 784-785.

„Întru mulți ani stăpâne!”, în *Cronica Episcopiei Romanului*, XXV (1949), nr. 7-10, pp. 71-73.

Jivi, Aurel, „Vizita Domnului Dr. Emilio Castro, Secretarul General al Consiliului Ecumenic al Bisericii”, în *Mitropolia Ardealului*, XXX (1985), nr. 9-10, p. 624.

Leon, I.D., „Conferințe interconfesionale pentru apărarea păcii”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 7-8, pp. 129-134.

Leon, I.D., „Noi acțiuni în lupta pentru apărarea păcii”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 9, pp. 576-578.

Leon, I.D., „Sfânta Episcopie a Romanului și Hușilor: Însemnări – Înfăptuiri preoțești”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXII (1956), nr. 3-4, pp. 213-214.

Leon, I.D., „Manifestările clerului în lupta pentru pace. Conferințe inter cultice”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXIII (1957), nr. 1-2, pp. 174-177.

Leon, I.D., „Sărbătorile la Catedrală și la Centru Eparhial”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXIII (1957), nr. 1-2, pp. 180-182.

Leon, I.D., „Înfăptuiri preoțești”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXIII (1957), nr. 1-2, pp. 183-184.

Leon, I.D., „Manifestările clerului în lupta pentru pace împotriva experiențelor termonucleare”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXIII (1957), nr. 8-9, pp. 710-713.

Leon, I.D., „Resfințirea Bisericii din Parohia Podul Turcului, raionul Zeletin”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXIV (1958), nr. 1-2, p. 160.

„Liturghii arhieresti în Eparhie”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 9, pp. 570-576; nr. 12, pp. 871-873.

„Liturghii arhieresti și sfințiri de biserici în Eparhie”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXIII (1957), nr. 1-2, pp. 165-173.

„Lucrările Adunării Eparhiale din 30 ianuarie 1954”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 3-4, p. 101.

M. A. (Mitropolia Ardealului), Hirotonirea și instalarea Precuviosului Arhim. Dr. Irineu Pop ca episcop-vicar al Arhiepiscopiei Clujului”, în *Mitropolia Ardealului*, XXXV (1990), nr. 6, pp. 95-97.

„Manifestările în cadrul luptei pentru pace în Eparhia Romanului și Hușilor”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXIX (1953), nr. 8-9, pp. 59-64.

„Manifestările clerului în lupta pentru pace”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 1-2, pp. 69-71.

Marcu, Grigorie T., Rădulescu, A.C. „Alegerea, investitura și înscăunarea Prea Sfințitului Teofil Herineanu, Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului”, în *Biserica Ortodoxă Română*, LXXV (1957), nr. 11-12, pp. 1262-1301.

Mitropolia Ardealului (revistă), III (1958), nr. 3-4, pp. 330-332; IV (1959), nr. 5-6, pp.472-473; V (1960), nr. 3-4, pp. 285-287; V (1960), nr. 5-6, p. 446; VI (1961), nr. 11-12, pp. 835-836; VII (1961), nr. 3-6, pp. 373-376; VII (1962), nr. 9-12, pp.749-752; VIII (1963), nr.1-3, pp. 235-236; VIII (1963), nr.4-6, pp. 449-450; VIII (1963), nr. 9-10, pp. 785-788; IX (1964), nr. 3-5, pp. 361-363; IX (1964), nr. 11-12, pp. 899-901; X (1965), nr. 4-6, pp. 440-442 și 458-460; X (1965), nr. 9-10, pp. 745-748; XI (1966), nr. 4-6, pp. 429-432; XII (1967), nr. 6-7, pp.594-596; XII (1967), nr. 8-9, pp. 757-759; XII (1967), nr. 10-12, pp. 942-945; XIII (1968), nr. 9-10, pp. 774-776; XIII (1968), nr. 11-12, pp. 949-951; XIV (1969), nr. 4-6, pp. 359-364; XIV (1969), nr. 11-12, pp. 923-924; XV (1970), nr. 4-6, pp. 389-393; XV (1970), nr. 9-10, pp. 722-723; XV (1970), nr. 11-12, pp. 899-901; XVI (1971), nr. 3-4, pp.343-345; XVI (1971), nr. 5-6, pp. 490-492; XVI (1971), nr.9-10, pp. 768-769; XVI (1971), nr. 11-12, pp. 886-887; XVII (1972), nr. 3-4, pp. 300-302; XVII (1972), nr. 5-6, pp. 477-479; XVII (1972), nr.11-12, pp. 928-930; XVIII (1973), nr. 3-4, pp.488-490; XVIII (1973), nr. 5-6, pp.619-621; XIX (1974), nr. 4-6, pp.330-332 și 332-334; XIX (1974), nr. 10-12, pp. 672-673; XX (1975), nr. 3-5, pp. 376-377; XX (1975), nr. 6-8, pp. 574-576; XX (1975), nr. 9-10, pp.715-718; XXI (1976), nr. 4-6, pp.365-372, XXI (1976), nr.7-9, pp. 662-665; XXI (1976), nr. 10-12, pp. 782-787; XXII (1977), nr. 7-9 , pp. 633-636; XXII (1977), nr. 10-12, pp. 865-868; XXIII (1978), nr. 4-6, pp. 358-363; XXIII (1978), nr. 10-12, pp. 855-857; XXIV (1979), nr. 1-3, pp. 196-199 și 208-211; XXIV (1979), nr. 7-9, pp. 679-681; XXIV (1979), nr. 10-12, pp. 880-883; XXV (1980), nr. 1-3, pp. 168-170; XXV (1980), nr. 4-6, pp.535-537; XXV (1980), nr. 7-9, pp.665-666;

- XXV (1980), nr.10-12, pp. 929-930; XXVI (1981), nr. 1-3, pp.113-114; XXVI (1981), nr. 4-6, pp.373-375; XXVI (1981), nr. 7-9, pp. 589-591; XXVII (1982), nr. 1-3, pp. 199-200; XXVII (1982), nr. 4-6, pp. 364-371; XXVII (1982), nr. 10-12, pp. 661-666; XXVIII (1983), nr. 5-6, pp.356-357; XXIX (1984), nr. 1-2, pp.80-82; XXIX (1984), nr. 3-4, pp. 255-256; XXIX (1984), nr. 9-10, pp.703-705; XXX (1985), nr. 9-10, pp. 622-623; XXX (1985), nr. 11-12, pp. 770-771; XXXI (1986), nr.3, pp. 107-109; XXXI (1986), nr.5, pp.113-115; XXXII (1987), nr.2, pp.108-110; XXXII (1987), nr. 4, pp. 47-49; XXXII (1987), nr. 6, pp.119-120; XXXIII (1988), nr.4, pp. 51-52; XXXIII (1988), nr. 6, pp. 83-84; XXXIV (1989), nr. 2, pp. 75-76; XXXIV (1989), nr. 6, pp. 111-112.
- Morar, Onisie, „Vizita la Cluj a delegației Consiliului Ecumenic al Bisericilor”, în *Mitropolia Ardealului*, VII (1962), nr. 9-12, pp. 765-766.
- Nemeș, Vasile, „Cronica Bisericească”, în *Renașterea-supliment*, I (1990), nr. 1, p. 2; nr. 7, p. 4; *Renașterea*, II (1991), nr. 5-6, p. 8; *Renașterea*, III (1992), nr. 3-4, p. 8; nr. 7-8, p. 8; nr. 12, pp. 7-8.
- Nemeș, Vasile, „Viața bisericească”, în *Renașterea*, II (1991), nr. 1-2, p. 8.
- Nonea, Constantin; Porcescu, Scarlat, „Vizita la Iași, Neamțu, Agapia, Văratice și Roman a delegațiilor Sanctității Sale Patriarhului Ecumenic și a Bisericii Ortodoxe Grecești”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 10-11, pp. 665-697.
- „Noul Episcop al Clujului, Preasfinția Sa Teofil Herineanu. Alegerea, investitura, și înscăunarea PS Teofil Herineanu ca Episcop al Vadului, Feleacului și Clujului. PS Episcop Teofil Herineanu (date biografice)”, în *Mitropolia Ardealului*, III (1958), nr. 1-2, pp. 13-50.
- „Oaspeți ai Bisericii noastre”, în *Mitropolia Ardealului*, IX (1964), nr.9-10, pp. 751-759.
- „Pedepse”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXVII (1951), nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7, p. 140.
- „Pentru îndrumarea socială a păstoriților”, în *Mitropolia Moldovei și a Sucevei*, XXXIII (1957), nr. 5, 6 și 7, pp. 636-638.
- Petrea, Dumitru, „Conferința interconfesională de la Roman”, în *Mitropolia Moldovei și a Sucevei*, XXXIII (1957), nr. 1-2, pp. 178-179.
- +Plămădeală, Antonie, „S-a stins în zori o lumânare de ceară curată. Cuvânt la înmormântarea ÎPS Dr. h. c. Teofil Herineanu, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, rostită în Catedrala din Cluj-Napoca la 6 nov.1992”, în *Renașterea*, III (1992), nr.11, pp. 1 și 2.

- +Pop, Irineu Bistrițeanul, „Cuvânt rostit de Preacuviosul Arhimandrit Dr. Irineu Pop cu ocazia alegerii întru arhiereu (30 octombrie 1990)”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 11, pp. 2-3.
- +Pop, Irineu Bistrițeanul, „Panegiric la înmormântarea Arhiepiscopului Teofil al Clujului, 6 noiembrie 1992”, în *Renașterea*, III (1992), nr. 11, p. 4.
- Porcescu, Scarlat, „Vizita Preafericitului Chiril, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Bulgare și a unor membrii ai Sfântului Sinod al Bisericii Bulgare la Iași, Roman și la Mănăstirile Neamț, Agapia și Vărațic”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 11, pp. 7- 48.
- „Prea Sfântitul Teofil, Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului, la împlinirea vârstei de 60 de ani”, în *Mitropolia Ardealului*, XV (1969), nr. 11-12, pp. 866-868.
- „Preoțidecorați”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 9-10, p. 122.
- „Proces verbal al Adunării Eparhiale din anul 1952”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXVIII (1952), nr.1, 2 și 3, pp. 51;57.
- „Proces verbal al Adunării Eparhiale pe anul 1951 și a bugetului pe anul 1952”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXVIII (1952), nr. 1, 2 și 3, p. 50.
- „Proces-verbal din 21 mai 1949”, ordinea de zi nr. 7, temei nr. 2883/1948 și 3474/1949.
- „Raportul General Anual al Secțiunei Administrative Bisericești a Eparhiei Romanului și Hușilor pe anul 1951”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXVIII (1952), nr. 1, 2 și 3, p. 63.
- Redacția „Cronica bisericească”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 5, p. 8.
- Renașterea*, anul VIII, nr. 8/23 februarie 1930.
- Renașterea*, anul VIII, nr. 12/23 martie 1930.
- Renașterea*, anul VIII, nr. 11/16 martie 1930.
- Renașterea*, anul XII, nr. 20/19 mai 1935.
- Renașterea*, anul XIV, nr. 35/30 august 1936.
- Renașterea*, anul XVIII, 1 septembrie 1940.
- Renașterea*, anul XVIII, 10 noiembrie 1940.
- Revista Teologică*, serie nouă, I (73), (1991), nr. 3, p. 69; II (74), (1992), nr. 4, pp. 70-71.
- Rezultatul examenului de diplomă pe 1951 de la Școala de cântăreți „Episcopul Melchisedec”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXVII (1951), nr. 1, 2, 3, 4, 5, 6 și 7, p. 129.
- Biserica Ortodoxă Română*, VII (1977), nr. 1, pp. 60-61.
- Sava, Vasile, „Cum s-a zidit Catedrala noastră”, în *Viața ilustrată*, X (1943), nr. 11, p. 16.

Sădeanu, D.V., „Hirotonirea, înmânarea cârjei și înscăunarea noului Episcop al Romanului și Hușilor”, în *Biserica Ortodoxă Română*, LXVII (1949), nr. 11-12, pp. 15-49.

„Sărbătoarea Eminenței Sale Episcopului Evanghelic –luteran Friedrich Muller”, în *Mitropolia Ardealului*, IX (1964), nr. 9-10, pp. 717-723.

„Serbarea de sfârșit de an școlar la Seminarul Teologic din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului* VII (1962), nr. 3-6, pp. 382-384.

„Sesiunea extraordinară din 1957 a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române”, în *Biserica Ortodoxă Română*, LXXVI (1958), nr. 1-2, pp. 228-229.

„Sfințirea bisericii din satul Cotic, parohia Drăgești, raionul Negrești”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 11, p. 95.

„Sfințirea bisericii din satul Lițca, parohia Doljești, raionul Roman”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 11, pp. 93-94.

„Sfințirea bisericii Sf. Trei Ierarhi din parohia Muntenii de Jos, raionul Vaslui”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 3, pp. 167-170.

„Sfințirea Catedralei se va face la 5 noiembrie a.c., în prezența M. Sale Regelui Carol al II-lea”, în *Renașterea*, XI (1933), nr. 42, p. 2.

„Sfințirea Crucii Catedralei noastre și a tipografiei”, în *Renașterea*, IV (1926), nr. 28, p. 1.

„Sfințirea Paraclisului și inaugurarea noului local al Academiei Teologice”, în *Renașterea*, XVII (1939), nr. 46, pp. 1-3.

„Slujbă religioasă cu ocazia împlinirii a cinci ani de arhipăstorire a PS Episcop Teofil”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 9-10, pp. 121-122.

„Sfințirea de biserici și slujbe arhieresti în Eparhie”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXII (1956), nr. 1-2, pp. 81-88; XXXIII (1957), nr. 3-4, pp. 367-369.

„Slujbe arhieresti și sfințiri de biserici”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXII (1956), nr. 11-12, pp. 787-793.

„Solemnitatea punerii pietrei fundamentale la Catedrala noastră din Cluj”, în *Renașterea*, I (1923), nr. 6, p. 12.

„Solemnitatea sfințirii clopotelor Catedralei Ortodoxe Române din Cluj”, în *Renașterea*, V (1927), nr. 129, p. 2.

Stamate, Em., „Conferința interconfesională de la Tg. Ocna, Bacău”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 4, pp. 260-262.

- „Ședința Adunării Eparhiale din 30 ianuarie 1953”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXIX (1953), nr. 6-7, p. 101.
- „Ședința Adunării Eparhiale din 30 ianuarie 1957”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXIII (1957), nr. 3-4, p. 365.
- Șesan, M., „Consfătuire ecumenistă la Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XIII (1968), nr. 1-3, pp. 226-227.
- Șesan, M., „Întrunire ecumenistă pentru pace la Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, IX (1964), nr. 3-5, pp. 365-366.
- Ștefan, Liviu, „Înalt Prea Sfințitul Teofil Herineanu, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului-la împlinirea vârstei de 77 de ani”, în *Telegraful Român*, 134 (1986), nr. 47-48, p. 4.
- Ștefan, Liviu, „30 de ani de rodnică activitate arhiepiscopescă a Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop Teofil, la cârma Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului”, în *Mitropolia Ardealului*, XXXIII (1988), nr. 1, pp. 115-117.
- „Tabel cu parohiile din Episcopia Romanului și Hușilor, Raionul Bacău și Raionul Bârlad”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXVIII (1952), nr. 1, 2 și 3, pp. 72-88.
- +Teoctist Botoșăneanu, Coman, Ioan G., „Vizita delegației Bisericii Ortodoxe Române în Jugoslavia”, în *Biserica Ortodoxă Română*, LXXV (1957), nr. 8-9, pp. 659-768.
- Tira, Iustin, „Arhidiacon Stavrofor Iosif Butuc, secretarul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului”, în *Mitropolia Ardealului*, XXIV (1979), nr. 10-12, pp. 952-954.
- Tira, Iustin, „Vizita la Cluj-Napoca a Eminenței Sale Dr. Hans Joachim Held”, în *Mitropolia Ardealului*, XXX (1985), nr. 5-6, pp. 350-351.
- Tira, Iustin, „Din viața bisericească”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 8, p. 4; nr. 9, p. 8.
- Tira, Iustin, „Viața bisericească”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 10, p. 8; nr. 11, p. 8; nr. 12, p. 8.
- Tira, Iustin, „Trecerea la cele veșnice și înmormântarea ÎPS Arhiepiscop Teofil”, în *Renașterea*, III (1992), nr. 11, pp. 1-4.
- +Vasile, Episcopul Oradiei, „Vizita P.F. Părinte Patriarh Justinian, făcută Bisericii Ortodoxe Ruse”, în *Telegraful Român*, 123 (1975), nr. 29-30, pp. 1 și 2.
- +Vasile, Episcopul Oradiei, „Vizita Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian la Locurile Sfinte”, în *Telegraful Român*, 123 (1975), nr. 25-26, pp. 1 și 2.

- „Vizită canonică”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 3, pp. 170-171; nr. 4, pp. 257-258.
- „Vizită ecumenistă”, în *Mitropolia Ardealului*, IX (1964), nr. 3-5, pp. 345-349.
- „Vizite canonice și sfințiri de biserici”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXIX (1953), nr. 6-7, pp. 96-97.
- „Vizite canonice”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 7-8, pp. 125-129; XXXI (1955), nr. 5-6, pp. 359-360; XXXIII (1957), nr. 8-9, pp. 706-709.
- „Vizite și inspecții în Eparhia Romanului și Hușilor”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 5-6, pp. 356-358.
- Zăgrean, I., „O manifestare ecumenistă la Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, IX (1964), nr. 9-10, pp. 714-715.
- Zăgrean, I., „Vizita ÎPS Mitropolit Dr. Nicolae Mladin la Institutul Teologic Protestant de Grad Universitar din Cluj”, în *Mitropolia Ardealului*, XIII (1968), nr. 1-3, pp. 205-210.
- Zăgrean, I., „Praznicul Sfinților Trei Ierarhi”, în *Mitropolia Ardealului*, XIII (1968), nr. 1-3, pp. 211-223.
- Zăgrean, I., „În unitatea Ortodoxiei, festivitățile bisericești de la Cluj, prilejuite de ridicarea la rangul de Arhiepiscopie a Episcopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului și Hirotonia întru arhiereu și înscăunarea ca Episcop –vicar al noii Arhiepiscopii a Prea Sfințitului Justinian Chira Maramureșanul”, în *Mitropolia Ardealului*, XVIII (1973), nr. 9-10, pp. 906-938.

III. Dicționare

- Darurile ctitorilor și binefăcătorilor Bisericii Catedrale Ortodoxe Române din Cluj, 1923-1933*, Cluj, 1933.
- Dicționar cronologic, literatura română*, București, 1979.
- Dicționar enciclopedic A-C*, vol. I, București, 1993.
- Dicționarul literaturii române de la origini până la 1900*, București 1979.
- Hagiu, I., *Dicționarul presei literare românești, 1790-2000*, București, Editura Institutului Cultural Român, 2004.

Moraru, Alexandru, *Dicționarul ierarhilor români și străini – slujitori ai credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române*, București, Editura Basilica, 2015.

Petcu, Adrian Nicolae, *Dicționarul clericilor și miren timer ortodocși mărturisitori în detenția comunistă (1945-1964)*, București, Editura Basilica, 2017.

Păcurariu, Mircea, *Dicționarul Teologilor Români*, ed. I, București, 1996; ed. a II-a, București, Editura Enciclopedică, 2002.

Viața Ilustrată, V (1938), nr. 4, p.23; nr. 5, p. 21; VI (1939), nr. 3, p. 22.

IV. Cărți (volume)

***Academia Română, *Istoria Românilor*, vol. 10. București, Editura Academiei Române, 2003.

****Enciclopedia României*, vol. II. București, Imprimeria Națională, 1938.

****Istoria României, Istoria Transilvaniei*, vol. II (1867-1947). Cluj-Napoca, Editura „George Barițiu”, 1999.

Alzati, Cezare, *În inima Europei. Studii de istorie religioasă a spațiului românesc*. Ediție îngrijită, traducere și bibliografie de Șerban Turcuș. Postfață de Ioan-Aurel Pop. Cluj-Napoca, Centrul de Studii Transilvane, Fundația Culturală Română, 1998.

Abrudan, Mircea Gheorghe, *Lecturi din istoriografia bisericească. În memoria profesorului Nicolae Bocșan (1947-2016) și a părintelui academician Mircea Păcurariu (1932-2021)*, Editura Presa Universitară Clujeană, 2021.

Argatu, Mihai, *Teofil Herineanu, un român adevărat și un predicator desăvârșit*, Fălticeni, Editura Mila Creștină, 2010.

Benea, Grigorie (coord.), *Preoți din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului în temnițele comuniste*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2017.

Bunea, Augustin, *Vechile episcopii românești ale Vadului, Geoagiului, Silvașului și Bălgradului*, Blaj, 1902.

Cârja, Ion, *Biserica și societatea în Transilvania în perioada păstoririi mitropolitului Ioan Vancea (1869-1892)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară clujeană, 2007.

Chira, Justinian, *Mănăstirea „Sf. Ana” Rohia-monografie*, Baia-Mare, Editura Episcopiei Ortodoxe Române a Maramureșului și Sătmăruului, 2009.

- Chirilă, Ioan (ed.), *Arhiepiscopul Teofil Herineanu – 100 de ani de la naștere*, ed. a II-a, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2010.
- Cobzaru, Dumitru, *Monografia Mănăstirii „Adormirea Maicii Domnului” Nicula*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2020.
- Cobzaru, Dumitru, *Bartolomeu Valeriu Anania (1921-2011) Omul și Istoria*, Cluj- Napoca, Editura Renașterea, 2023.
- Curticăpeanu, V., *Mișcarea culturală românească pentru Unirea din 1918*, București, 1968.
- Deletant, Denis, *Communist terror in Romania, Gheorghiu-Dej and the Police State, 1948-1965*, Londra, Hurst & Company, 1999.
- Dobrescu, Valeriu Florin, Ion Pătroiu, *Documente franceze despre Transilvania, 1944-1947*, București, Editura Vremea, 2001.
- Drozdek, Adam, *Greek Philosophers as Theologians*, Hampshire, Ashgate Publishing Limited, 2007.
- Enache, George, Petcu, Adrian Nicolae, *Monahismul ortodox și puterea comunistă în România anilor ’50*, Galați, Editura Partener, 2009.
- Eppel, Marius, *Vasile Mangra (1850-1918). Contribuții la cunoașterea vieții și activității lui*, Arad, 2000.
- Eppel, Marius, *Vasile Mangra, Activitatea politică (1875-1918)*, Cluj-Napoca, 2004.
- Eppel, Marius, *Un Mitropolit și Epoca Sa*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2006.
- Espin, Orlando O., James B. Nickoloff, *An introductory Dictionary of Theology and Religious Studies*, Minnesota, Liturgical Press, 2007.
- Fătu, Mihai, *Biserica Românească din Nord-Vestul țării sub ocupația horthystă (1940-1944)*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1985.
- Fătu, Mihai, *Dictatul de la Viena din 1940 și Biserica Românească din Nordul Transilvaniei (1940-1944)- Documente*, Alexandria, Editura Tipoalex, 2001.
- Florea, Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, Note și comentarii. Ediția a III-a îmbunătățită. Sibiu, Editura Andreiana, 2005.
- Georgescu, Vlad, *Istoria românilor de la origini până în zilele noastre*, București, Editura Humanitas, 1992.

- Gudea, Nicolae, Ghiurco, Ioan, *Din istoria creștinismului la români. Mărturii arheologice*, Oradea, 1988.
- Hossu, Gelu, *EPISCOPII-Comportamente ecleziastice în vremuri de prigoană comunistă*, Cluj-Napoca, Editura Viața Creștină, 2023.
- Iloaie, Ștefan, Ivanov, Bogdan(ed.), *Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului la 90 de ani (1921-2011)*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2012.
- Iorga, N., *Sate și preoți din Ardeal*, București, 1902.
- Iorga, N., *Istoria bisericii românești și a vieții religioase a românilor*, I, Vălenii de munte, 1908.
- Kadar, J., *Solnok Doboka varmegye monografiaja*, V, Dej, 1901.
- Lehrer, Milton G., *Ardealul, pământ românesc*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1989.
- Lupaș, Ioan, *Istoria bisericească a românilor ardeleni*, Sibiu, 1918.
- Lupaș, Ștefan, *Vechea Mitropolia a Ardealului. Contribuții la istoria ei în sec. XV și XVI*, Sibiu, 1948.
- Marinescu, Aurel, *Instaurarea conducerii comuniste în România, Mărturii (1946-1953)*, București, Editura Sinergii, 2000.
- Metes, Ștefan, *Istoria Bisericii și a vieții religioase a românilor din Transilvania*, vol. I, ed. a II-a, Sibiu, 1935.
- Moisescu, Gheorghe I., Lupaș, Ștefan, Filipașcu, Alexandru, *Istoria Bisericii Române*, vol. I, București, 1957.
- Moraru, Alexandru, *La răscruce de vremi o viață de om: Nicolae Colan, Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului (1936-1957). După documente, corespondență, însemnări, relatări, impresii*, Cluj-Napoca, 1989.
- Moraru, Alexandru, *Învățămintul Teologic Universitar Ortodox Român din Cluj (1924-1952)*, ed. I, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 1996; ed. a II-a, Cluj-Napoca Editura Renașterea, 2020.
- Moraru, Alexandru, *Seminarul Teologic Liceal Ortodox din Cluj-Napoca (1952-1997)*, ediția I, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 1997, 480 p.
- Moraru, Alexandru, *Catedrala Arhiepiscopiei Ortodoxe a Vadului Feleacului și Clujului*, Cluj-Napoca, Editura Arhidiecezană, 1998.

- Moraru, Alexandru, *Scurt istoric al Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2001; ed. a II-a, Cluj – Napoca, Editura Renașterea, 2006.
- Moraru, Alexandru, *50 de ani de învățământ teologic seminarul ortodox în Cluj-Napoca (1952-2002)*, Cluj-Napoca, 2002.
- Moraru, Alexandru, *Ierarhii Bisericii Ortodoxe Române. Bio-bibliografii selective*, Alba-Iulia, Editura „Reîntregirea”, 2005.
- Moraru, Alexandru, *Biserica Ortodoxă Română între anii 1885-2000. Biserică, Națiune, Cultură*, vol. III, tom I, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă al Bisericii Ortodoxe Române, 2006.
- Moraru, Alexandru, *Învățământul Teologic Universitar Ortodox din Cluj-Napoca – Schiță istorică*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2009.
- Moraru, Alexandru, Bolovan, Ioan, *Ortodoxia în Transilvania. Aspecte istorico-statistice privind orașul Cluj în anul 1922*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2011.
- Moraru, Alexandru, *Istoria Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului 1921-2021 (compendiu)*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană/ Editura Renașterea, 2021.
- Motogna, V., *Cetatea Ciceului sub stăpânirea Moldovei*, Dej, 1927.
- Muntean, Marcel, *Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca*, Cluj - Napoca, Editura Renașterea, 2021.
- Mureșanu, Florea, *Catedrala din Cluj*, Cluj, 1943.
- Murgescu, Bogdan, *Istoria României în texte*, București, Editura Corint, 2001.
- Mustăță, Constantin, *File din Biblia Transilvaniei*, Cluj-Napoca, Editura Daco Press, 1994.
- Nicu, Marțian, Mihai Racovițan, Ioan Țepelea, Vasile Lechințan, Vasile Ciubăncan, Liviu Țărău, *Istoria României, Transilvania*, vol. II. Cluj-Napoca, Editura George Barițiu, 1997.
- Păcurariu, Mircea, *Începuturile Mitropoliei Transilvaniei*, București, 1980.
- Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I, ed. a II-a, București, 1991.
- Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Românești din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș până în 1918*, Cluj-Napoca, Editura Ardealul, 1992.
- Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 2, ed. a II-a, București, 1992.
- Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, ed. a IV-a, Galați, 1996.

- Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. 3, ed. a II-a, București, 1997.
- Păcurariu, Mircea, *Tiparul în Biserica Ortodoxă Română*, Sibiu, Editura Andreiana, 2016.
- Păcurariu, Mircea, *Istoria Bisericii Românești din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită. Deva, Editura Episcopiei Devei și Hunedoarei, 2018.
- Pădurean, Augustin, *Mănăstirile din Arhiepiscopi Vadului, Feleacului și Clujului*, Mănăstirea Nicula, Editura Ecclesia, 2007.
- Păiușan, Cristina, Radu Ciuceanu, *Biserica Ortodoxă Română sub regimul comunist*. Vol. I. București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2001.
- Pleșa, Liviu, *Istoriografia Clujeană sub Supravegherea Securității (1945-1965)*, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2017.
- Pop, Ioan-Aurel, *Transilvania, starea noastră de veghe*, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2016.
- Pop, Ioan-Aurel, *Identitatea Românească*. Ediția a II-a. București, Editura Contemporanul, Colecția Istorie, 2019.
- Pop, Ioan-Aurel, Bolovan, Ioan, *Istoria Transilvaniei*, Cluj-Napoca, Academia Română- Centrul de Studii Transilvane, Editura Eikon, 2013.
- Pop, Ioan-Aurel, Bolovan, Ioan, *Istoria Transilvaniei*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2016.
- Porcescu, Scarlat, *Episcopia Romanului*, editată de Episcopia Romanului și Hușilor, 1984.
- Porumb, Marius, *Bisericele din Feleac și Vad*, București, 1968.
- Porumb, Marius, *Biserica Arhiepiscopală din Feleac, ctitoria lui Ștefan cel Mare*, Cluj-Napoca, 2003.
- Porumb, Marius, *Biserica Episcopală din Vad, ctitoria lui Ștefan cel Mare*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2004.
- Pușcaș, Vasile, *Dictatul de la Viena, Transilvania și relațiile româno-ungare (1940-1944)*, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2020.
- Rojneac, Vasile, *Istoria Reședinței Mitropolitane Ortodoxe Române din Cluj-Napoca*, Cluj - Napoca, Editura Renașterea, 2022.
- Roszkowski, Wojciech, Jan Kofman, *Biographical Dictionary of Central and Eastern Europe in the Twentieth Century*, Abingdon, Routledge, 2015.

- Rusu, Ilie, *Biserica Ortodoxă Română în timpul Patriarhului Teoctist (1986-2007)*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Suceava, Editura Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, 2020.
- Scurtu, Ioan, *România întregită*. vol. VIII. București, Editura Enciclopedică, 2003.
- Stanca, Sebastian, *Episcopia Ortodoxă Română a Vadului, Feleacului și Clujului, 1919-1929*, Cluj, 1930.
- Stăniloae, Dumitru, „*Apel la unitate*”, în *Vestitorul Ortodoxiei Românești*, Anul I, nr. 2, ianuarie, 1990.
- Suciu, Dumitru, *Monarhia și făurirea României Mari*, București, Editura Albatros, Colecția Historia, 1997.
- Suciu, Dumitru, *Destine istorice. Românii Transilvăneni spre Marea Unire. 1848-1918*. Studii. București, Editura Academiei Române, 2006.
- Suciu, Dumitru, „*Statele Unite ale Americii în apărarea democrației occidentale europene versus Uniunea Sovietică în impunerea comunismului central Răsăritean*”, în *Biserică, Societate, Identitate. In honorem professoris Nicolae Bocșan*. Volum îngrijit de Sorin Mitu, Rudolf Graf, Ana Sima, Ion Cârjă, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2007, pp. 707-713.
- Suciu, Dumitru, „*Controverse și diferențe unite și ortodoxe în Transilvania și impactul lor asupra națiunii române la mijlocul secolului al XX-lea*”, în *In memoriam Liviu Borcea (1939-2006). Dascăl și istoric*, coord. Pavel Cherescu, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2011, pp.230-259.
- Tira, Iustin, Coprean, Cornel, *Omul rugăciunii s-a mutat la Domnul acum 30 de ani*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2022.
- Tismăneanu, Vladimir, *Stalinism pentru eternitate; o istorie politică a comunismului românesc*, Iași, Editura Polirom, 2005.
- Tucker, Spencer C., *The Great War, 1914-1918*, Londra, UCL Press, 1998.
- Țuțea, Petre, *Între Dumnezeu și neamul meu*, București, Editura Arta Grafică, 1992.
- Ursu, Dragomir, „*Patriarhul Justinian (1948-1977) și reintegrarea socioprofesională a clericilor, foști deținuți politici. Strategii, compromisuri și adaptări*”, în *Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis*, 11, 2019, pp.487-505.

- Vasiu, Nicolae, Bunea, Ioan și colaboratorii, *Episcopul Nicolae Ivan, 1855-1936, ctitorul reînviatelor Episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului. Studii și documente*, ed. I, Cluj-Napoca, 1985; ed. a II-a, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2015.
- Veress, Andrei, *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și Țării Românești*, vol. I, București, 1929.
- Voicescu, Constantin, „Viața îmbunătățită a episcopului Pahomie al Romanului”, în *Sfinți români și apărători ai Legii strămoșești*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1987.
- Zile memorabile (4, 5 și 6 noiembrie 1933). Sfințirea Catedralei Ortodoxe Române din Cluj, 1923-1933*, Cluj, 1933.

V. Studii și articole

- Aanei, D., „Pentru apărarea păcii”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr. 4, p. 259.
- Abrudan, Mircea-Gheorghe, „Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului, o istorie sub semnul centenarului (1921-2021)”, în *Tabor*, XV (2021), nr. 4, pp. 5-23.
- „Activitatea Bisericii Ortodoxe Române în întruniri inter creștine. Contacte ecumenice locale: Participarea unor ierarhi și clerici ortodocși români la sărbătoarea a XXV de ani de la înființarea Institutului Teologic Protestant din Cluj”, în *Biserica Ortodoxă Română*, XCII (1974), nr. 7-8, pp. 868-875.
- +Andreicuț, Andrei, „Dictatul de la Viena, o încercare pentru Neamul și Biserica noastră”, în *Calendarul Renașterea 2020*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2020, pp. 11-14.
- Balaban, Grigore, „Hramul Bisericii Sf. Spiridon din Bârlad”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXII (1956), nr. 1-2, pp. 88-89.
- Balș, Șt., „Biserica lui Ștefan cel Mare de la Vad, județul Someș”, în *Buletinul Monumentelor Istorice*, XXXVI (1943), fasc. 115-118, p. 76.
- Bălțat, Visarion, „Arhiepiscopul Teofil al Clujului”, în *Revista Teologică*, II, 74 (1992), nr. 4, pp. 72-75.

- Bălțat, Visarion, „Arhiepiscopul Teofil al Clujului”, în *Telegraful Român*, 140 (1992), nr. 43-44, p. 3.
- Bocșan, Nicolae, „Istoricul reînființatei Episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului”, în vol. *Eparhia Vadului, Feleacului și a Clujului la 90 de ani (1921-2011)*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2012, pp. 63-91.
- Both, Mircea, „Scurt istoric al bisericii din Vad, ctitorie a lui Ștefan cel Mare”, în *Îndrumător Bisericesc*, Cluj-Napoca 1979, pp. 250-256.
- Bradea, Constantin, „Îndrumătorul Bisericesc, Misionar și Patriotic al Arhiepiscopiei Clujului, 10 ani de la apariție” în *Îndrumător Bisericesc, Misionar și Patriotic*, Cluj-Napoca, 1987, p. VII.
- Brânzei, Valerian, „Câteva înfățișări ale relațiilor bisericești româno-ruse”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 9-10, pp. 64-81.
- Brie, Ioan, „Școala de cântăreți bisericești, Cluj”, în *Renașterea*, XXVI (1948), nr. 37-40, pp. 3-4.
- Brie, Ioan, „25 de ani de la înființarea Școlii de cântăreți bisericești și Seminarul teologic din Cluj-Napoca”, în *Îndrumător bisericesc*, București 1978, pp. 92-96.
- Brie, Ioan, „Școala de cântăreți bisericești, Cluj”, în *Renașterea*, XXVI (1978), nr. 37-40, pp. 3-4.
- Buiu, Ioan, „Catedrala Ortodoxă Română din Cluj-Napoca la împlinirea a 50 de ani de la sfințire”, în *Îndrumător Bisericesc, Misionar și Patriotic*, Cluj-Napoca, 1983, pp. 84-93.
- Buiu, Ioan, „Un început rodnic de activitate arhierescă”, în *Mitropolia Ardealului*, III (1958), nr. 3-4, pp. 328-330.
- Bunea, Ioan, „Renașterea - Rediviva”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 1, pp. 7-8.
- +Chira, Justinian Maramureșanul, „Trei decenii de rodnică păstorie la Cluj-Napoca a Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop Teofil, 1957-1987”, în *Telegraful Român*, 135 (1987), nr. 45-46 și 47-48, p. 6.
- Chirilă, Ioan, „Un act de dreptate făcut poporului român – redeschiderea Institutului Teologic Universitar Ortodox Român din Cluj-Napoca – 22 noiembrie 1990”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 11, pp. 4-5.
- Ciomag, Ioan Luca, „Catedrala Ortodoxă”, în *Renașterea*, II (1924), nr. 18, p. 2.
- Cobzaru, Dumitru, „Mărturii din viața monahală: Așezăminte duhovnicești, culturale și sociale în Eparhia Clujului”, în *Calendarul Renașterea*, IV (2021), nr. 4, pp. 615-638.

- + Colan, Nicolae, „Frate către frate-noului episcop al Romanului”, în *Renașterea*, XXVII (1949), nr. 33-34, p. 2.
- Cosmuța, Cosmin, „Demersuri pentru înființarea Episcopiei Ortodoxe a Clujului, 1919-1921”, în *Calendarul Renașterea 2019*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2019, pp. 175-190.
- + Colan, Nicolae, „Alegerea, investitura și instalarea Preasfințitului Teofil Herineanu ca Episcop al Vadului, Feleacului și Clujului”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXIV (1958), nr. 1-2, pp. 136-147.
- Edroiu, Nicolae, „Rolul Episcopiei Vadului în viața religioasă a românilor ortodocși din nordul Transilvaniei”, în vol. *Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului la 90 de ani: (1921-2011)*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2012, pp. 53-62.
- Eppel, Marius, „Procesul de destituire a profesorului Vasile Mangra de la Institutul teologic ortodox din Arad”, în *Arca, Revistă de cultură*, nr. 1,2,3 (118-119-120), 2000, pp. 185-193.
- Eppel, Marius, „Activitatea istorică și publicistică a lui Vasile Mangra între anii 1871-1900”, în vol. *Slujitor al Bisericii și al Neamului. Părintele Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei române la împlinirea vârstei de 70 de ani*, Cluj-Napoca, 2002, pp. 510-517.
- Geomolean, Fl., „Prea Sfințitul Episcop Teofil al Clujului – sexagenar”, în *Mitropolia Ardealului* XV (1969), nr. 11-12, pp. 841-843.
- + Herineanu, Teofil, „20 de ani de la întregirea Bisericii Ortodoxe Române: Lucru plăcut înaintea Domnului și înaintea oamenilor...”, în *Mitropolia Ardealului*, XIII (1968), nr. 9-10, pp. 623-624.
- + Irineu, (Pop) Bistrițeanul, „Arhiepiscopul Teofil dă răspuns bun la apelul iubirii divine”, în *Renașterea*, III (1992), nr. 11, pp. 1 și 3.
- „Înfăptuiri preoțești”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXII (1956), nr. 10, pp. 660-664; nr. 11-12, pp. 793-794.
- „Întâlniri cu credincioșii”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 12, pp. 88-96.
- „Întâlniri frățești întru Hristos”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXIII (1957), nr. 5, 6 și 7, pp. 383-384.
- „Întâlnirile Preasfințitului Teofil cu credincioșii”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXX (1954), nr. 5-6, pp. 113-115.
- „Întru mulți ani Stăpâne!”, în *Cronica Episcopiei Romanului*, XXV (1949), nr. 7-10, pp. 71-73.

- „ÎPS Teofil Herineanu, Arhiepiscopul Vadului, Feleacului și Clujului, la împlinirea vârstei de 70 de ani”, în *Telegraful Român*, 127 (1979), nr. 43-44, pp. 1 și 3.
- Jeler, Ioan, „Marea sărbătoare din Parohia Ortodoxă Română Palatca”, în *Renașterea*, II (1991), nr. 5-6, p. 8.
- Jivi, Aurel, „Vizita Domnului Dr. Emilio Castro, Secretarul General al Consiliului Ecumenic al Bisericii”, în *Mitropolia Ardealului*, XXX (1985), nr. 9-10, p. 624.
- Leon, I.D., „Acțiuni pentru întărire păcii. Conferințele interconfesionale de la Roman, Vaslui și Bacău”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXII (1956), nr. 5, pp. 301-306.
- Luca Ciomag, Ioan, „Catedrala Ortodoxă”, în *Renașterea*, II (1924), nr. 18, p. 2.
- Moraru, Alexandru, „Înalt Prea Sfințitul Părinte Arhiepiscop Teofil Herineanu al Vadului, Feleacului și Clujului, la 80 de ani de viață și 40 de ani de arhierie”, în *Îndrumător Bisericesc, Misionar și Patriotic*, editat de Eparhia Clujului, Cluj-Napoca, 1989, pp. 36-43.
- Moraru, Alexandru, Bel, Valer, Tofană, Stelian, Stanciu, Vasile, „Memoriu pentru reînființarea Institutului Teologic Universitar din Cluj”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 1, p. 7.
- Moraru, Alexandru, Nemeș, Vasile, „Cronica bisericească”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 2, p. 8; nr. 3, p. 8.
- Moraru, Alexandru, „Reînființarea Institutului Teologic Ortodox Român din Cluj-Napoca”, în *Renașterea*, I (1990), nr. 11, pp.3-4.
- Moraru, Alexandru, „Șapte decenii de la reînființarea Eparhiei Vadului și Feleacului, cu sediul la Cluj, 1921-1991”, în *Renașterea*, II (1991), nr. 7-8, pp. 3-6.
- Moraru, Alexandru, „Înalt Prea Sfințitul Părinte Arhiepiscop Dr. h. c. Teofil Herineanu al Vadului, Feleacului și Clujului (1909-1992). Scurte date biografice”, în *Renașterea*, III (1992), nr. 11, p. 7.
- Moraru, Alexandru, „Religie și școală românească-nostalgie și deziderate”, în *Renașterea*, IV (1993), nr. 8-11, p. 8.
- Moraru, Alexandru, „Ortodoxia clujeană între 1940-1999 – realizări importante”, în vol. *80 de ani de administrație românească la Cluj-Napoca*, vol. II, Cluj-Napoca, 1999, pp. 260-262.
- Moraru, Alexandru, „Tipăriturile Centrului Eparhial Ortodox Român din Cluj-Napoca, 1919-1989”, în *Tabor*, X (2016), nr. 12, pp. 17-31.

- Moraru, Alexandru, „Rădăcinile spirituale și istorice ale Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului până în 1918 ”, în *Calendarul Renașterea 2019*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2019, pp.165-174.
- Moraru, Alexandru, „Episcopul (Arhiepiscopul) Teofil Herineanu (1957-1992)”, în vol. *Istoria Eparhiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului (1921-2021)- compendiu*, Cluj - Napoca, Presa Universitară & Editura Renașterea, 2021, pp. 222-309.
- Nonea, Constantin, Porcescu, Scarlat, „Extinderea și generalizarea cultului Preacuvioasei Parascheva în toată Biserica Ortodoxă, în prezența delegaților Bisericii Ortodoxă Rusă și Bulgară. Vizită la Mănăstirile Neamțu, Agapia, Văratcă și la Episcopia Romanului”, în *Mitropolia Moldovei și Sucevei*, XXXI (1955), nr.10-11, pp. 581-664.
- Pascu, Ștefan, „Istoricul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului”, în vol. *Monumente istorice și de artă religioasă din Arhiepiscopia Vadului, Feleacului și Clujului*, Cluj-Napoca, 1982, pp.13-32.
- Petcu, Adrian Nicolae, „Arhiepiscopul Teofil Herineanu în documentele securității”, în vol. *Arhiepiscopul Teofil Herineanu – 100 de ani de la naștere*, ed. a II-a, Cluj-Napoca, *Renașterea*, 2010, pp. 79-80.
- Pintea, Simion, „Dacă pietrele ar vorbi... . Momente din istoria și memoria Catedralei Ortodoxe Române din Cluj-Napoca”, în *Calendarul Renașterea 2020*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2020, pp. 255-272.
- Pițura, Ioan, „Grija Înalt Prea Sfințitului Arhiepiscop Teofil Herineanu față de parohiile ortodoxe ucrainene din cuprinsul Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului și Clujului”, în *Îndrumător Bisericesc pe anul 1980*, Cluj-Napoca, editat de Arhiepiscopia Ortodoxă Română Cluj-Napoca, 1980, p. 323.
- Pop, Ioan-Aurel, „Tradiția istorică a Arhiepiscopiei a Vadului, Feleacului și Clujului”, în vol. *Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului la 90 de ani: (1921-2011)*, Cluj-Napoca, Editura Renașterea, 2012, pp. 35-51.
- Pop, Ioan-Aurel, „Viața bisericească și monahismul de rit bizantin pe teritoriul României până la 1300”, în *Monahismul ortodox românesc. Istorie, contribuții și repertoriizare*, vol. I, București, Editura Basilica, 2014, pp. 347-349.
- Porumb, Marius, „Muzeul Mitropoliei Clujului”, în *Ars Transsilvaniae*, Editura Academiei Române, XXII, 2012, pp. 5-24.

- Retegan, Ioan Gheorghe, „Istoricul Îndrumătorului Bisericesc al Eparhiei Clujului (1978-1989), A. Tematica istorică(I)”, în *Anuar I, 1990-1992, Institutul Teologic Universitar Ortodox Cluj-Napoca(din 1992 – Facultatea de Teologie Ortodoxă)*, Cluj-Napoca, 1998, p. 240.
- Retegan, Ioan Gheorghe, „Istoricul Îndrumătorului Bisericesc al Eparhiei Clujului (1978-1989), II. Tematica biblico-sistematică”, în *Anuar II, 1992-1994, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă*”, Cluj-Napoca, 1999, pp. 195-206.
- Retegan, Ioan Gheorghe, „Istoricul Îndrumătorului Bisericesc al Eparhiei Clujului (1978-1989), III. Tematica practică”, în *Anuar III, 1994-1996, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Teologie Ortodoxă*” Cluj-Napoca, 1999, pp. 157-172.
- Rojneac, Vasile, „O viață dedicată ajutorării semenilor: Arhiepiscopul Teofil Herineanu al Vadului, Feleacului și Clujului (1909-1992)”, în *Tabor*, XIV (2020), nr. 12, pp. 77-80.
- Roșca, Paul-Ersilian, „Pagini memorabile din istoria transilvană. Discursurile prilejuite de sfințirea Catedralei Episcopale din Cluj, ctitorie a Episcopului Nicolae Ivan”, în *Tabor*, X, (februarie 2016), nr. 2, pp. 107-118.
- Stanca, Sebastian, „Istoricul Episcopiei Clujului”, în *Călindariul Clujului Românesc pe 1923*, Cluj, 1923, p. 114.
- Șerbănescu, Niculae, „Mitropoliții Ungrovlahiei”, în *Biserica Ortodoxă Română*, LXXVII (1959), nr. 7-10, p. 755.
- Șerbănescu, Niculae, „Creștinismul românilor”, în *Almanahul Parohiei Ortodoxe din Baden-Baden, pe anul 1976*, Baden-Baden, 1976, pp.62-73.
- Tira, Iustin, „Moment aniversar”, în *Îndrumător Bisericesc, Misionar și Patriotic*, anul 11, editat de Arhiepiscopia Ortodoxă Română, Cluj-Napoca, 1988, pp. 126-138.
- Todoran, I., „De la Alianța Mondială a Bisericilor Reformate”, în *Mitropolia Ardealului*, XIII (1968), nr. 7-8, pp. 585-591.
- Vidican-Manci, Liviu, „77 de ani de Învățăământ Ortodox. Colegiul Ortodox Mitropolitul Nicolae Colan”, în *Renașterea*, XXXII, (septembrie 2021), nr. 9 (377), p. 3.
- Zăgrean, Ioan, „Episcopul Nicolae Ivan (1855-1936). Primul ierarh român al reînviătei Episcopii a Vadului, Feleacului și Clujului”, în *Mitropolia Ardealului*, XVI (1971), nr. 5-6, pp. 416-427.
- Zăgrean, Ioan, „Vechea Episcopie a Feleacului”, în *Îndrumător Bisericesc al Arhiepiscopiei Clujului, 1979*, Cluj-Napoca, pp. 245-249.

